

החיי כסנא

ז' אייר ה'תש"פ 1.5.20

מגזין מס' 574

ערב שבת פרשת אחרי-קדושים

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

שניות קיומית בכל יהודי תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

בעל התניא מחדש ומעורר אודות השניות הקיומית שבכל אחד מאתנו. בתוכנו התגוששות בין שתי נפשות. 'נפש' פירושה 'רצון' – זאת אומרת, ישנם בתוכנו שני רצונות בסיסיים הסותרים זה לזה, ממש כמו שני בני אדם השוכנים בגוף אחד.

יש בי צד שהוא ערכי בתכלית, שאינו יכול לסבול את היפך האמת. וכשאני מזייף, מיד משהו בי מזדעזע ומתפשטת בקרבי תחושת "זה לא זה...". צד זה שבי הוא 'נפשי האלוקית' הצמאה ליוצרה... כמהה ומתגעגעת לאמיתי ולנכון... לתחושת 'הכל בסדר'. ובכל סכסוך פנימי מתריעה היא וצועקת "די כבר!"... נפש אלוקית זו שבי – אשר כלל אינה שלי כי אם חלק אלוקה ממעל שניתן לי – כל הזמן חסרת מנוחה, מתגעגעת הביתה.... לעומתה, ה'נפש הבהמית', כל ענינה הנאה וסיפוק מידיים – כתינוק הרוצה לינוק בתחושת "לא אכפת לי מכלום". זהו הצד הנהנתן שבי המרוכז בעצמו ומרגיש "אני המרכז והכל סביבי". צד טבעי זה, המושרש בתודעתנו מיד מרגע הלידה, מלווה אותנו לאורך כל ימי חינו.

בין שתי הנפשות הללו מתרחש בתוכי מאבק על ההזדהות שלי. ומכיון שמחשבת האדם היא מקומו, הרי כשאני מזדהה עם הצד הערכי – מתבטא הדבר במחשבות, דיבורים ומעשים ערכיים. וכך גם להפך, כשאני מזדהה ומתבונן בתכנים הנובעים מהצד האנוכי שבי – אזי מקבלים לבושי הנפש הללו גוון נהנתני ו'כדאיניק'.

אמנם, כשהדעת ממוקדת בעיקר ומוסחת מן הטפל, אין הכוונה ש'הצד האחר' נעלם ואיננו. בכל פעם שהאדם מזדהה עם אחת מהנפשות, אזי האחרת כמו 'הלכה היא לישון' רק משום שלא ניתן לה 'מזון', ובמילא נשללה ממנה כעת האפשרות להתבטא. התבוננות האדם, רבה ועצומה השפעתה לכוונו בהליכות חייו, והיא כמשל הנופח בגחל ללבות את האש הגנוזה בו להוציאה אל הגילוי. ומכאן, שאלת השאלות היא: מה הם התכנים המעסיקים את התבוננותי – דהיינו, באיזה גחל אני נושף? ומדגיש בעל התניא בספרו: הטורח לברור ולטהר את התכנים שבהתבוננותו לנפותם מסיגים, ניתנת בידו השליטה על אופיין וגובהן של הלהבות המתעוררות בחייו.

לוח שיסורים

שימו לב: בימי חמישי בשעה 20:30 מתקיים שיעור דיגיטלי בשידור חי בדף הפייסבוק של עמותת תניא. לאחר השידור החי השיעור מועלה ליוטיוב ולאתרנו: WWW.TANYAOR.COM

התחדשנו!

בוטאו לבקר
באתר המשודרג

www.tanyaor.com

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ספירת העומר

ספירת העומר - רקע ומקורות

"וספרתם לכם ממחרת השבת, מיום הביאכם את עומר התנופה, שבע שבתות תמימות תהינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום"

ענינו המיוחד של חודש אייר הוא ספירת העומר, מכיון שחובת קיום מצוה זו קשורה עם כל יום מימי החודש כולו. שלא כבחודשים ניסן וסיון, בהם חלה חובת הספירה רק בחלק מימי החודש (בחודש ניסן - בחציו השני בלבד; ובחודש סיון - רק ימים ספורים בראשיתו).

בזמן שבית המקדש היה קיים, איש לא היה רשאי להתחיל בקציר התבואה (שהחלה להבשיל בחודש ניסן) עד שבית הדין בירושלים, יחד עם טובי העיר, היו פותחים את הקציר בטקס חגיגי. בליל ט"ז ניסן היה בית הדין יוצא לשדה, כשהוא מלווה בנכבדי וחשובי ירושלים עם כלי קצירה בידיהם, והיו קוצרים את העומר בשמחה רבה ובטקס גדול [ה'עומר' הוא מידת 'עשירית האיפה', (מידה למדידת כמויות תבואה) כשני ליטרים]. גרעיני התבואה היו מתקבלים מן הקציר ירוקים ולחים והיה צורך לייבשם. לשם כך היו שוטחים אותם לייבשם כנגד האש, עד שנעשו יבשים לגמרי.

לאחר מכן היו טוחנים אותם ברחיים, ואת הקמח היו מנפים שלוש עשרה פעמים, עד שנעשה נקי וטהור לגמרי מכל פסולת.

מקמח זה היו לוקחים 'עומר' אחד (לשם הקרבתו על גבי המזבח) והכהן היה מניפו תנופה לפני ה'. בתנופה זו

(קודם ההקרבה) היה הכהן מניע בידו את העומר לד' רוחות וכן למעלה ולמטה, כדרך שמנענעים לולב בחג הסוכות. הקרבת העומר היתה כעין תפילת תודה, שיש בה שבח והודיה לה' על תבואת השדה, מעין הצהרה כי ה' הוא 'בעל הבית' על העולם כולו. רק לאחר טקס הקרבת העומר, הותר לכל העם לאכול מן התבואה החדשה שנקצרה.

בפרשת "אמור" נצטוונו לספור שבעה שבועות מלאים (ארבעים ותשעה יום), למן היום שבו הביאו את העומר ועד יום החמישים, הוא חג השבועות. אמנם את העומר עצמו היו מקריבים בפועל רק בזמן שבית המקדש היה קיים, אך מכיון שמצוה זו של ספירת העומר נוגת גם בזמן הגלות בכל המקומות ובכל הזמנים, על כן, מדי שנה, אנו מתחילים בספירת העומר בלילה שלאחר חג הפסח, ובכל ערב סופרים בברכה, עד חג השבועות. נוסח הברכה: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ספירת העומר".

עבודת תיקון המידות

ימי הספירה מקשרים את חג הפסח (יציאת מצרים) עם חג השבועות (זמן מתן תורתנו). כאשר הביא משה רבנו לבני ישראל (עוד בהיותם במצרים) את בשורת הגאולה, מסר להם באותה שעה את דבר ה': "בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלוקים על ההר הזה". כלומר, כל תכלית יציאת מצרים היא לשם קבלת התורה. בשומעם זאת, החלו בני ישראל סופרים את הימים ואת השבועות ממחרת יציאת מצרים, בכמיהה והשתוקקות

בימים אלה בהם עוסקים ביתר שאת בהמשכת אור ה'מוחי' אל המידות על ידי עבודת הספירה, מודגשת במיוחד ההתבוננות בענין השלום והאחדות בין אדם לחברו, היא אמיתת ההכנה האנושית לקראת מתן תורה. אזי בחג שבועות יורד שער החמישים מלמעלה כ'גשמי ברכה' על גבי ה'קרקע' החרושה והמעובדת (מצד עבודת האדם בכוחות עצמו) ב-49 ימי הספירה.

אדמו"ר הזקן מבאר כי בזה שהעומר הוא משעורה (מאכל בהמה) וכן בזה שקרבן המנחה שמקריבים בחג השבועות הוא מקמח חיטה (מאכל בני אדם), רמז יש בדבר - ללמדנו כי אפילו זה שנמצא במדרגת "בהמה" (שחסרה אצלו כל הבנה והשגה בעניני אלוקות, ועד שאין בו כל דעת ורגש להכרח שבחינוך העצמי וכל שכן לענין עבודת הזיכוך הרוחני), בכל זאת גם הוא יכול - אם רק ירצה ויתאמץ - להגיע לדרגת 'אדם', בחינת 'אדמה לעליון'.

תלמידי רבי עקיבא

ימי ספירת העומר בין פסח לעצרת (חג השבועות) הינם ימי אבל על מותם במגיפה של עשרים וארבעה אלף מתלמידי רבי עקיבא. תלמידיו של התנא הגדול היו כולם תלמידי חכמים ושמשו מורי דרך לרבים באותם ימים, ובכל זאת נגזרה עליהם מיתה.

מדוע נענשו כל כך? על כך אומרים חז"ל: "מפני שלא נהגו כבוד זה בזה", היינו משום שלא שררה ביניהם אחדות במדה הנדרשת מצדיקים וחכמים בדרגתם. בשל מותם של כה רבים מתלמידי רבי עקיבא, נוהגים ישראל בימים אלה כמה מנהגי אבלות ומתחזקים בענין 'אהבת החינם' בין אדם לחבירו ובהוספה בכבוד הזולת, על מנת לבטל את הגורם והסיבה לאבלות (- היא 'שנאת החינם').

בל"ג בעומר, יום ההילולא (יום ההסתלקות) של רבי

לבואו של יום החמישים, בו תינתן להם התורה. במהלך ימי הספירה היה עליהם להשתחרר מן העבודות, בעיקר במובן הרוחני - להשיל מעליהם את מנהגיהם והרגליהם הרעים שדבקו בהם במשך 210 שנות גלותם במצרים. כל זאת משום שלקראת מתן תורה היה עליהם להתעלות מעלה מעלה בדרגות הזיכוך, הטהרה והקדושה כדי לקבלה בפנימיות.

המשמעות הפנימית של ספירת העומר

בפנימיות התורה מבואר ענין של שבע ה'ספירות' העליונות מהן נשתלשלו המידות בנפש האדם (חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות). ובאשר כל אחת מהספירות (ומדות האדם שכנגדן) כלולה אף היא משבע (כגון ספירת החסד שכלולה מחסד שבחסד, גבורה שבחסד, תפארת שבחסד וכך הלאה עד מלכות שבחסד, וכיוצא בזה בשאר הספירות), הרי שביחד (שבע פעמים שבע) ישנן ארבעים ותשע גווני גוונים ודקי דקויות הן בספירות העליונות והן במידות נפש האדם שכנגדן.

בכל יום מימי הספירה זיככו בני ישראל אחד מארבעים ותשעה פרטי מדותיהם. וכך מדי יום התעלו ממדרגה למדרגה בעילוי אחר עילוי כיאה ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש", עד אשר נעשו ראויים מצד עצמם לקבלת התורה.

אדמו"ר הזקן, בעל התניא והשולחן ערוך, מבאר כי 'ספירה' היא מלשון 'אבן ספיר' - אבן מאירה. ומוסיף כי בהתאם לכך מתפרשות המילים "וספרתם לכם" - "תאירו לכם". היינו שציווי התורה "וספרתם לכם" משמעותו - טהרו וזככו עצמיכם באמצעות עבודת הספירה. בימי ספירת העומר על האדם להתבונן במ"ט (49) שערי בינה כדי להמשיכן ולהאיר על ידן את 'מידותיו הטבעיים' (ולמעלה מזה, כמבואר בחסידות, אף לשנות את 'טבע מידותיו').

שמעון בר יוחאי, פסקו תלמידי רבי עקיבא מלמות (כדברי חז"ל "אין מגלגלין זכות אלא ליום זכאי"), וציוה אהבה ורעות.

הסיפור השבועי

בית לברכה

החליט להציע סכום גבוה יותר. הערבי היסס ובמהרה ויתר. ר' עזריאל זליג זכה בבית, במחיר מציאה שלא היה יכול לחלום עליו.

כשסיפר לאשתו על העסקה המוצלחת, עלתה עננה על פניה. "איך נוכל לגור בבית שנלקח מיהודי שני, אחרי שבנה אותו בעמל כפיו?", הביעה את תחושותיה באוזני בעלה. "מה ירגישו היהודי ובני משפחתו כשיראו אותנו נכנסים לבית שנועד בעבורם? הם ודאי לא יברכו אותנו. אני חוששת מקטרוג חס ושלום".

ר' עזריאל זליג נבוך. הוא לא נתן את דעתו על הנקודה הזאת. בעצת חותנו פנה להיוועץ ברב העיר, רבי משה קליערס, שנוסף על גאונותו הגדולה בתורה, נודע בפיקחותו ובמידותיו האצילות.

רבי משה האזין לכל פרטי המעשה ואנחה נפלטה מפיו. אלא שאז חתם את פיו ונמנע מלהשיב דבר לשואל. רק לאחר הפצרות ממושכות נענה ואמר: "ראה, כפי שבוודאי אתה משער, על פי דין תורתנו הקדושה אין דופי במעשה שעשית. אף אין מקום לשקול התנהגות לפנים משורת הדין, על פי מצוות 'ועשית הישר והטוב', שכן מותר לך מלכתחילה להתמודד על רכישת הבית ולקנות אותו.

"ועם זה", הוסיף רבי משה ואמר, "אספר לך סיפור שאירע כאן, בטבריה, לפני שנים רבות. אלמנה אחת חוותה משבר כספי גדול. היא סבלה חרפת רעב של ממש, ונאלצה למכור כלי בית בסיסיים לצורך השגת מזון לפיות

"מזל טוב!", בישר ר' עזריאל זליג וינברג לרעייתו, "זכינו בבית חדש במחיר מציאה ממש". האשה הביטה בתהייה בפניו הקורנות של בעלה וחיכתה להסבר.

זה היה בטבריה, לפני כמאה שנים. דירתה הקטנה של משפחת וינברג נעשתה צפופה בעבור דיירה. בני הזוג התגוררו בה מאז נישואיהם, אך כשנולדו הילדים והמשפחה התרחבה, החלו לחשוב על הצורך למצוא דירה מרווחת יותר.

באותו יום יצא ר' עזריאל זליג לרחוב וראה מודעות על בית העומד למכירה במכרז פומבי. הוא ניגש למקום וראה מולו בית חדש ומושקע, שנראה מתאים ביותר לצרכיו. את הבית בנה יהודי תושב העיר, בנאי במקצועו, למגורי בני משפחתו. הבנייה התארכה הרבה מעבר לזמן שתוכנן מראש, ובמשך כל התקופה הזאת לא עבד לפרנסתו. כך צבר חובות רבים, ובעלי החוב עיקלו את הבית החדש והחליטו להעמידו למכירה פומבית.

ר' עזריאל זליג הריח שיש כאן הזדמנות. הוא סקר את הבית הבנוי לתלפיות. אין ספק, מציאה של ממש. הוא החליט להתמודד במכרז, בהנחה שיצליח לקנות את הבית במחיר זול בהרבה משווי האמיתי.

כאשר נפתח המכרז שמח לראות כי אין הרבה מתמודדים על הקנייה. הוא עמד בשקט וחיכה לראות איך יתפתח המכרז. אחרי כמה סיבובים נשאר מתמודד ערבי שהגיש את ההצעה הגבוהה ביותר. ר' עזריאל זליג

רבי משה שב והדגיש לפני מבקש עצתו: "אין עילה הלכתית לפסול את רכישת הבית, אך תן דעתך איך תרגיש כשתיכנס אליו ותחשוב שבאותו זמן יהודי שני מתענה ולבו מר עליו, על שביתו נלקח ממנו ונמסר לידיים אחרות".

ר' עזריאל זליג יצא מבית הרב ובליבו החלטה נחושה – להחזיר את הבית לרשות בעליו. הוא ביקש ממנו רק דבר אחד, שישלם לו את הסכום ששילם במכרז. ואכן, מכריו של הבנאי נחלצו לעזרתו, גייסו כספים למענו וחילצו אותו מהסבך. במהרה עמד האיש על רגליו והחזיר את כל חובותיו.

לימים שוחח ר' עזריאל זליג על הסיפור עם אביו, וזה נענה ואמר: "סבור אתה שהחרטה בלבך היתה? לא! מן השמים נגזר על היהודי הבנאי שהבית יישאר ברשותו; לכן גלגלו זאת כך שאתה תקנה את הבית, ואז תגיע אל רבי משה קליערס, והוא יאנח מתוך לבו הרחום על צרתו של אותו יהודי, וכך יחזור הבית לרשותו והוא ייושע".

(על-פי 'עטרת צבי – זכרונם לברכה')

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

ילדיה. באין ברירה יצאה לשוק והעמידה למכירה את חפצי ביתה, ובהם מגבות עבות.

"סבך, ר' נח ויינברג, ראה את המגבות האיכותיות, ועלה בדעתו לקנות אותן בעבור ר' הירש מיכל, חסיד מופלג, מחשובי קהילת סלונים בעיר. ר' הירש מיכל נודע בדקדקנותו הקפדנית בהלכות נטילת ידיים, ונזהר היה לנגב את ידיו ולייבשן היטב אחרי הנטילה. בלב מתרונון קנה סבך את המגבות, בשערו את גודל קורת הרוח וההנאה שיסבו לחסיד המפורסם.

"אלא שר' הירש מיכל התעניין על מקור המתנה שקיבל. סבך שיתף אותו בפרטים, היכן קנה את המגבות וממי, ואז נעגמו פניו של ר' הירש מיכל. 'לא אוכל להשתמש במגבות האלה', אמר והסביר: 'הלוא בכל פעם שאנגב בהן את ידיי אזכר באותה אלמנה עצובה ואומללה, שנאלצה להיפרד מהן בלב כבד!'. אמנם אין כאן חשש הלכתי, אך ר' הירש מיכל לא היה מסוגל להשתמש במגבות האלה בנסיבות שבהן נקנו".

סיים רבי משה את סיפורו, והישיר מבט מלא חוכמה ביהודי שעמד מולו. התשובה היתה ברורה מאליה. ואולם

הכלי להתחדשות

אין 'למשוך' מצבים נפשיים של רפיון... יש להתנער מיד מכל דכדוך שבעולם, ובקבלת עול (שאינה מתחשבת בי כי אם ב'נכון') לטפל בזריזות בדברים הפשוטים המונחים לפניי!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשוט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשות אחרי קדושים

אחרי מות

עבודת יום הכיפורים במשכן

ה' מצוה את משה ללמד ולצוות את אהרן אחיו אודות סדר עבודת יום הכיפורים במשכן. עבודת יום הכיפורים כוללת את כניסת הכהן הגדול לקודש הקודשים להקטרת קטורת. בגלל חשיבות הענין וחומרתו פותחת התורה בענין זה, תוך אזהרה שמלבד כניסה אחת ויחידה זו, אל לו לאהרון לבוא אל קודש הקודשים פנימה במהלך השנה כולה, ובהקשר לכך מזכירה הפרשה את מיתת נדב ואביהוא.

העבודות המיוחדות של אהרן ביום הכיפורים, שעה שניכנס לקודש הקודשים, נעשות כשהוא לבוש בארבעת בגדי לבן של כהן הדיוט ולא בשמונת בגדי הזהב אותם לובש הכהן הגדול בעת עבודתו הרגילה.

בין שאר עבודות היום הקדוש מזכירה התורה את הקרבת פר החטאת שמביא הכהן הגדול לכפרתו ולכפרת בני ביתו, ואת שני השעירים - 'שעיר לה' ושעיר לעזאזל'. על פי הגורל מוקרב אחד מהם על המזבח לחטאת והשני נלקח למיתה בהר העזאזל במדבר. לאחר מכן מתוודה הכהן הגדול על הפר ושוחטו, ממלא מחתת גחלים מן המזבח ועליהם קטורת ונכנס לקודש הקודשים ומניחם לפני ארון העדות. שם ממתין הוא עד אשר עשן הקטורת אופף את הכפורת. בצאתו מקודש הקודשים סומך הכהן את ידיו על ראש השעיר לכפרת כל עוונות ישראל ומתוודה, ואזי מובל השעיר להר עזאזל על ידי שליח מיוחד.

עבודת הקרבנות כוללת כרגיל הקרבה על המזבח, זריקת הדם על כל קרנות המזבח, וביום הכיפורים נוספת גם הזאת דם הקרבנות שבע פעמים על הפרוכת המבדילה בין הקודש לבין קודש הקודשים. חלביהם של הפר והשעיר מוקרבים על המזבח ואילו בשרם, עורתיהם והפרשותיהם נשרפים מחוץ למחנה. לאחר שריפתם, על השורף לכבס את בגדיו ולטבול קודם שיבתו למחנה.

לצד פירוט עבודת הכהן ביום הכיפורים, מזכירה התורה כי זהו יום תענית לכל ישראל ואסור במלאכה - שבת שבתון לכפרת עוונות.

הקרבת הקרבנות במקדש בלבד

הקרבת הקרבנות מותרת רק במשכן. זאת משום שהקרבת הקרבן וזריקת דמו על המזבח משמשים כפרה לנפש האדם, ואם כן דם הקרבן הוא במקום דם האדם ועל כן אסורה שפיכת הדם במקום שאינו מזבח לה'. דינו של המקריב מחוץ למקום המיועד - כרת.

איסור אכילת ושתיית דם, והחובה לכסותו

התורה אוסרת אכילת דם (בעודו בבשר המאכל) או שתייתו. גם כאן מדגישה התורה "כי הדם הוא בנפש יכפר", וממילא נועד להקרבה ולא לאכילה. גם כאשר שוחטים חיה או בהמה למאכל ולא להקרבה, חובה לכסות את הדם בעפר.

האוכל את נבלת העוף נטמא

נבלה וטריפה של חיה או עוף טהורים אינה מטמאת במגע כי אם באכילה בלבד. ומחדשת התורה, שהאוכל מהם נטמא וחייב בכיבוס בגדיו, בטבילה ובהמתנה לטהרתו עד הערב.

הזהרת קדושתם של ישראל

הקב"ה מזהיר את ישראל לבל יחטאו בטומאת מעשיהם של תושבי ארץ מצרים ממנה הם עולים, ולבל יסגלו מעשיהם הרעים של יושבי ארץ כנען אליה הם באים. עיקר האזהרה מתייחסת לגילוי עריות במשפחה, לאיסור נידה ולמשכב זכר ובהמה. התורה כוללת במנהגים רעים אלו גם סוגים של עבודה זרה כהעברת הבנים למולך.

התורה מזהירה כי כשם שהארץ הקדושה תקיא את עמי הארץ בגלל חטאיהם, כך עלול להיות גם גורלם של ישראל אם ינהגו גם הם ככל תועבותם: "ותטמא הארץ, ואפקוד עוונה עליה, ותקיא הארץ את יושביה". ובני ישראל מחוייבים במיוחד בקדושה זו בשל התקשרותם העצמית בקדושת ה', וכפי שמסיימת הפרשה "אני ה' אלוקיכם".

קדושים

חובת הקדושה בישראל

פרשתנו ממשיכה בענין שנסתיימה בו הפרשה הקודמת: "קדושים תהיו", ומוסיפה את הטעם לכך באופן ברור ומודגש – "כי קדוש אני". חובתם של ישראל (עם ה') להיות מופרשים מן העריות ומן העבירות היא בשל קירבתם המיוחדת לקדושת הבורא.

דינים בתחומים שונים

"איש אמו ואביו תיראו" – בפסוק זה מרמזת התורה אודות ענין החינוך העצמי בדרך של התגברות על הטבע, שלכן מקדים הכתוב יראת האם ליראת האב, שלא כבפסוק "כבד את אביך ואת אמך". שם מקדימה התורה את כיבוד האב, כיון שעל פי רוב (בדרך הטבע) ירא הבן מאביו יותר מאמו ומכבד את אמו יותר מאביו.

"ואת שבתותי תשמורו" – בכך שהתורה ממשיכה ומזהירה אודות שמירת השבת באותו פסוק בו אנו מצווים על יראת ההורים, מרמזת היא כי הבן והאב

מחוייבים שניהם בכבוד ה' בשווה. ולפיכך באם יצווה האב את בנו לעבור על דבר ה' ולחלל את השבת, אל לו לבן לשמוע לאביו.

⊕ איסור עבודה זרה ⊕ אכילת זבח השלמים מותרת רק ביום הקרבתו ומחרתו, והשאר יישרף ⊕ בעת הקציר, יש להשאיר את פאת השדה עבור מלקטים עניים, וכן את השיבולים הבודדות הנשמטות מידי הקוצרים ⊕ גם בכרם, יש להשאיר עוללות ופרט עבור העניים (עוללות – הם האשכולות מדוללי הענבים, ופרט – הם הענבים שנופלים ארצה בשעת הבציר) ⊕ אסור לגנוב ממון או שווה ממון (איסור גניבה שבעשרת הדיברות אינו מתייחס לממון כי אם לגניבת נפש), אין לכחש בפיקדון או בהלוואה, או לשקר בשבועה בכל ענין ובכל אופן הקשור לעניני ממונות ⊕ אסור להישבע לשקר ⊕ אין לעכב שכר שכיר ואסור לגזול ⊕ אסור לקלל שום אדם ⊕ אין לתת מכשול לפני עיוור (משמעותו הרחבה של האיסור היא שגם אסור להטעות, כגון להשיא עצה מטעה לאדם שאינו מתמצא בתחום מסוים) ⊕ יש לשפוט בצדק: אין להטות את הדין לטובת הדל מפני מסכנותו או להטותו לטובת העשיר בשל כחו ⊕ אין לעסוק ברכילות ⊕ "לא תעמוד על דם רעך" – אין לעמוד מן הצד כאשר אדם עלול למות בשעה שאנו יכולים להצילו ⊕ איסור שנאת אחים ⊕ החובה להוכיח עוברי עבירה ⊕ איסור הנקמה – אין להשיב לאדם כגמולו ⊕ איסור הנטירה – אין להזכיר לאדם כי נהג בנו שלא כראוי תוך הדגשה כי אנו נוהגים כלפיו אחרת ⊕ מצות "ואהבת לרעך כמוך" ⊕ איסור הרבעת מיני בעלי חיים שונים זה בזה ⊕ איסור כלאיים בגידולי קרקע (כמו זריעת גפן וחיטה יחדיו) ⊕ איסור שעטנז באריגים (טוויית צמר ופשתים יחדיו).

קרבן אשם שפחה חרופה

השוכב עם 'שפחה חרופה' (היא שפחה ששחררה

(למחצה) אינו חייב מיתה, באשר עדיין אינה ככל בת ישראל, אך מכל מקום חייב הוא בהבאת קרבן אשם.

פירות עורלה ופירות שנה רביעית

הנוטע אילן, לא יאכל את פירותיו שלוש שנים ראשונות מהנטיעה. בשנה הרביעית הפירות מותרים רק בבחינת "קודש הילולים לה", היינו שחובה להעלותם לירושלים ולאוכלם שם בטהרה. כמו כן ניתן גם לפדות פירות אלו בשוויים הכספי ובכסף זה לקנות דברי מאכל אחרים על מנת לאוכלם בירושלים. פירות השנה החמישית מותרים לאכילה ולכל מטרה.

הקב"ה מבטיח כי שמירת מצוות אלו תמשיך ברכה בפרי הארץ.

דינים נוספים בענין קדושת ישראל

❖ "לא תאכלו על הדם" – חז"ל למדו מפסוק זה איסורים רבים, ביניהם איסור אכילת קרבן לפני זריקת דמו אל המזבח; איסור אכילת בשר בעל חי קודם יציאת נפשו ממנו ❖ אין לעסוק בחיזוי עתידות על צורותיו השונות ❖ אין לגלח את כל הראש וכן גם לא את פאות הראש ולהשוותן מעל גובה האוזן ❖ אין לגלח בתער את הזקן ❖ אין לשרוט בבשר הגוף כאות אבל (על המת) או לקעקע בו כתובת קעקע בעור ❖ איסור מסירת הבת לזנות ❖ מצות יראת המקדש ושמירת קדושת השבת ❖ אין לפנות אל האוב והידעוני – סוגים שונים של חוזי עתידות ויוצרי קשר עם המתים בכח הטומאה ❖ מצות כיבוד מבוגרים וזקנים (תלמידי חכמים) ❖ החובה לירא מאלוקים (הרואה ללבב) ❖ איסור ביזוי הגר ❖ החובה להקפיד על מסחר הגון וישר כולל האיסור לרמות במשקל או במידה.

עתה מזהירה התורה מפני עבירות חמורות שעונשן מוות:

❖ איסור העבודה זרה ל'מולך' (שעובדיה מבעירים מדורה ומעבירים מעליה את הילדים). דינו של העובר על איסור זה – מיתה. ה' מזהיר, אשר אם יעלימו הסובבים עיניהם מעובר עבירה זו ולא יביאוהו לדין, יפרע ה' ממנו וממשפחתו וכן מכל הסובבים אותו. ❖ איסור הפניה אל האובות והידעונים למיניהם. ❖ האיסור לקלל אביו ואימו. ❖ התורה מפרטת בהקשר זה גם את איסורי העריות: אשת איש, אשת אביו, כלתו, משכב זכר, בהמה, אחותו מאביו או מאימו, אשה נידה, דודתו מאביו או מאימו, אשת הדוד, אשת אחיו, האיסור לשאת אשה ובתה וכן אשה השוכבת עם בהמה.

גם בפרשיה זו, קושרת התורה את ירושת הארץ הטובה, המקיאה את הגויים בשל מעשיהם הרעים, עם האזהרה לישראל לבל יסגלו את מנהגי תושבי הארץ הקלוקלים, ולא – יגורשו אף הם מן הארץ הקדושה.

קדושה גם בכשרות המאכל

קדושת ישראל המייחדת אותם מכל העמים מתבטאת גם בשמירה על כשרות מאכליהם. לפיכך עליהם להבדיל למאכלם רק את הבהמה והעוף הטהורים ולפרוש ולהיבדל מהבהמה, העוף, השקצים והרמשים הטמאים ואסורים באכילה.

דינם של האוב והידעוני

התורה כבר אסרה קודם את הפנייה אל האוב והידעוני, וכאן, כבשאר הענינים האחרונים, מוסיפה היא בענין עונשם של העוסקים בזה ומלמדת כי דינם מיתה בסקילה.

לא לנטוש את העולם

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"אחרי מות שני בני אהרן" (ויקרא טז,א)

המדרש מונה טעמים אחדים למותם של נדב ואביהוא, בני אהרן: הם "נכנסו לפני ולפנים" (לקודש הקודשים, דבר שהיה אסור עליהם); הם עבדו במשכן "מחוסרי בגדים" (לא לבשו את כל בגדי הכהונה); "לא היו להם בנים"; "לא היו להם נשים". צריך להבין, מהו הקשר בין כל הדברים הללו.

בלשון הפסוק עצמו אנו מוצאים לכאורה כפל לשון: התורה אומרת "אחרי מות שני בני-אהרן", וחוזרת ואומרת: "וימותו". לשם מה הכפילות הזאת?

נוסף על כך עלינו להבין, איך קרה ששני צדיקים כנדב ואביהוא חטאו חטא חמור כל כך עד שנתחייבו מיתה? מרוב אהבה

שאלות אלו יוסברו על פי הדרך שבה מפרשת תורת החסידות את הפרשה. לפי ביאור זה, מותם של נדב ואביהוא היה תוצאה של היותם צדיקים גדולים דוקא. בלבם בערה אהבה גדולה ועזה לקב"ה, שהביאה אותם למצב של 'כלות הנפש': נפשם פשוט פרחת לה מגופם, מגודל כמיהתה לאורו האין-סופי של הקב"ה.

מצד אחד מעיד הדבר על גדולתם ודרגתם העליונה ועל עוצמת אהבתם לקב"ה, אך לאמיתו של דבר יש בכך חטא. ההיסחפות אחר הכמיהה לאור האלוקי עד כדי 'כלות הנפש', אינה עולה בקנה אחד עם רצון ה'. כוונת הקב"ה בבריאת העולם היא "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים" - שהנשמה תימצא דוקא בגוף גשמי בעולם הזה, ותהפוך את המציאות הגשמית והחומרית לכך שתהיה ראויה לקבל את הקדושה האלוקית.

התכלית כאן

מחובתו של האדם לקדש את העולם - לזככו, לרוממו, לשנותו מתוכו - עד שיהיה ראוי להשכנת אור הקדושה ויהיה 'דירה' לקב"ה. כלות הנפש היא בבחינת בריחה מהמערכה ונטישת הייעוד האמיתי והשליחות שהטיל הקב"ה על האדם. לכן נחשבת דבקותם היתירה של בני אהרן בבחינת חטא.

עתה יובן למה נאמר "בקרבכם לפני ה' וימותו". המלה "וימותו" אינה התוצאה, אלא מהות החטא - בני אהרן חטאו בכך שהתקרבו לפני ה' עד "וימותו" - עד כלות הנפש.

צריך "לרדת"

עתה אנו גם מוצאים את המכנה המשותף לכל הטעמים שמביא המדרש על מותם: "נכנסו לפני ולפנים" - הם התעלו יותר מדי; "מחוסרי בגדים" - בגדים מסמלים את המצוות, שנקראות 'לבושים' של הנפש, ואותן זנחו נדב ואביהוא בהתעלותם מגשמיות העולם; גם עובדת היותם לא נשואים וללא בנים מבטאת את העובדה, שהם מנעו את עצמם מחיי עולם גשמיים.

פרשת מיתת בני אהרן מלמדת אותנו לקח חשוב ביותר: לכל יהודי יש זמנים, כמו בראש השנה או ביום הכיפורים, שבהם הוא מתעלה וחש רגש של משיכה עזה לקדושה. עליו לזכור, שאת רגשות הקדושה הללו יש להוריד אחר כך אל חיי המעשה, כדי לקדש ולזכך את החיים הגשמיים, שבכך טמון עיקר תפקידנו - להפוך את העולם לידי כך שיהיה ראוי ומזומן להשראת השכינה.

(מתוך הספר "שולחן שבת",

מעובד על פי לקוטי שיחות כרך ג')

חסידות על הפרשה אחרי - קדושים

אין לדחות למחר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (יט, לב)

"מפני שיבה" - עוד בבחרותך, לפני שאתה מזדקן...

"תקום" - בעמידה טובה וישרה, לפי רצון התורה...

"והדרת" - אדם הנוהג כן הרי הוא הדור ומשובח. ואילו אדם ש"קם" לעת זקנתו - אין לו במה להשתבח כל כך.

(זהר בפרשתנו ח"ג פז)

תוכחה מתוך אהבה לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכיח תוכיח את עמיתך (יט, יז)

הרי שרק מי שמקיים כראוי "לא תשנא" יכול לקיים כנדרש "הוכח תוכיח".

(היום-יום, כ"ו אייר)

להבליט היוקר והעילוי של התורה ושל ישראל

קדושים תהיו כי קדוש אני (יט, ב)

הבא לעורר את הקהל לתשובה ומעשים טובים - שתי דרכים לפניו. דרך אחת, להדגיש את חומרת האיסורים ולתאר את העונש עליהם. דרך שנייה, להבליט את היוקר והעילוי של התורה ומצוותיה ואת גודל מעלת היהודי.

מדברי המדרש כאן נמצאנו למדים כי יש להעדיף את הדרך השנייה. כאשר מקהילים יהודים כדי למסור להם "גופי תורה", יש לפתוח בהדגשת גודל מעלתם של ישראל - "קדושים תהיו כי קדוש אני" (היינו שקדושתם של ישראל קשורה לקדושתו יתברך ונובעת ממנה).

ואכן, שתי השיטות נבחנו במרוצת הדורות, והתברר כי השיטה השנייה השיגה הצלחה רבה יותר.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת אחרי/קדושים תשמ"ח)

בקרו אותנו באתר ובפייסבוק:
שיעורים נגונים ושידורים חיים.
www.tanyaor.com

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

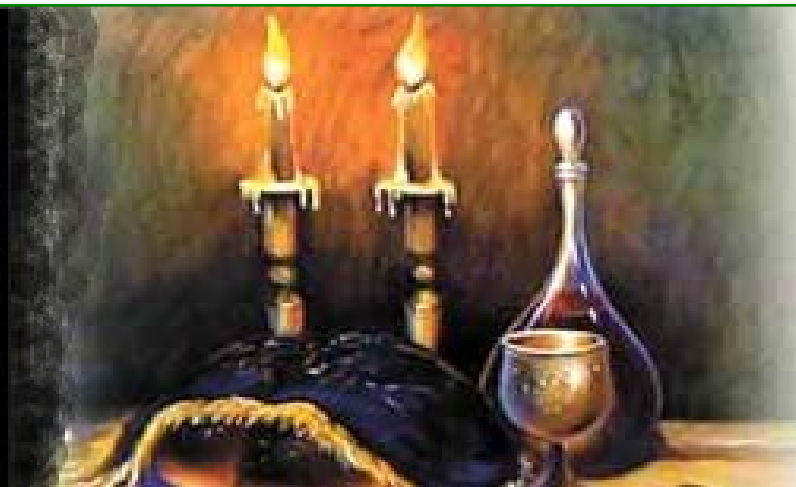
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קי"ז)
19:59	18:44	י-ם
20:02	18:59	ת"א
20:03	18:51	חיפה
20:00	18:50	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, ליזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון